

แถลงการณ์สมาคมผู้ปกครองแห่งประเทศไทย

เรื่อง คัดค้านการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในวาระคราวละ 5 ปี

.....

ตามที่ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 ฉบับ โดยมีสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ให้แก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้อยู่ในวาระคราวละ 5 ปี นั้น

สมาคมผู้ปกครองแห่งประเทศไทย ขอเรียนว่าการที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงมีพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านที่มีมาแต่เดิมขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นว่าการปกครองในระดับนี้มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยได้ทรงมอบหมายให้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ และหลวงเทศาจรวิจิตรวิจารย์ ทำการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน ขึ้นเป็นครั้งแรก ที่บ้านเกาะ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2435 (ร.ศ.111) โดยให้ราษฎรพิจารณาเลือกผู้ใหญ่บ้านกันเอง เพื่อทำหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ การป้องกันโจรกรรมและผู้ร้าย ซึ่งความมุ่งหมายในการปกครองระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งราษฎรเลือกมาช่วยกันดำเนินกิจการในหมู่บ้านให้เรียบร้อย เป็นหูเป็นตาแก่ทางราชการ ที่จะช่วยสอดส่องดูแลทุกข์สุขของราษฎรทั่วไป เมื่อปรากฏว่าการตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี จึงได้วางรูปแบบการปกครองระดับหมู่บ้านตำบลเรียกว่า “การปกครองท้องที่” อย่างเป็นทางการขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการปกครองท้องที่ของประเทศไทยสืบมาจนกระทั่งปัจจุบัน

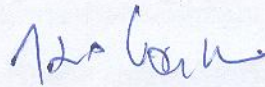
จึงเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระประสงค์ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือทางราชการในการดูแลทุกข์สุขของราษฎร การรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ ไม้มีความประสงค์ให้เป็นนักการเมือง เพราะทรงให้มีการจัดการปกครองในรูปแบบสุขาภิบาลขึ้นอีกส่วนหนึ่งต่างหากไว้ในเวลาต่อมา

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และวาระการดำรงตำแหน่ง ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ จนกระทั่งปัจจุบัน ได้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งจนอายุ 60 ปี และเป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตน มีอำนาจหน้าที่อำนวยความสะดวก ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้น ในหมู่บ้าน และยังเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้อีกหลายฉบับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ทำงานให้กับกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และประสานการปฏิบัติกับทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ และที่สำคัญคือเป็นกลไกของรัฐบาล ในการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือสนับสนุนผลักดันนโยบายที่สำคัญให้ประสบความสำเร็จทุกยุคทุกสมัย มายาวนานตั้งแต่ในอดีต

หากมีการแก้ไขการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นวาระ 5 ปี จะเป็นการผลักดันให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนักเลือกตั้งหรือนักการเมือง ที่ต้องกังวลห่วงใยในการปฏิบัติหน้าที่ว่าจะกระทบต่อการเลือกตั้งหรือไม่อยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตรงไปตรงมา ขาดประสิทธิภาพในการทำงานเพราะมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยไม่สามารถส่งสมข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานได้ ไม่สามารถวางตัวเป็นกลางทางการเมืองได้อีกทั้งยังก่อให้เกิดการขัดแย้งแตกแยกของราษฎรในหมู่บ้านทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ประกอบกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบของตัวบทกฎหมาย และแนวนโยบายของรัฐ การปฏิบัติหน้าที่มีระเบียบวินัยกำกับ หากกระทำผิดจะต้องได้รับโทษเช่นเดียวกับข้าราชการ มีขึ้นนักการเมืองท้องถิ่น

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย จึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับการเสนอกฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ให้แก่ไขวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้อยู่ในวาระคราวละ 5 ปี

พันโท

(กมล ประจวบเหมาะ)

นายกสมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย

2 พฤษภาคม 2555